

RANĚ GOTICKÝ KAMENNÝ PORTÁL

Opolská katedrála Povýšení svatého Kříže, jako každý mnohasetletý chrám, nese na sobě stopy různých epoch. Její vnější fasáda se dvěma štíhlými věžemi má gotické prvky. Uvnitř katedrály najdeme zbytky románského slohu, prvky baroka nebo klasicismu, stačí třeba jen pohled na kazatelnu. Portál, před kterým se nacházíme, je vyroben z pískovce a je jedním z elementů zdejší svatyně, který ukazuje změny architektonických stylů, které postupně zanechaly své stopy ve zdech opolské katedrály.

Portál má v sobě nepochybně románské rysy, ale pozornost přitahuje i jeho gotická štíhlost. Pro někoho se jedná o portál pozdě románský, podle jiných pak o raně gotický. V současné době portál tvoří boční vchod, kterým se dá do katedrály vstoupit z jižní strany. Portál je také svébytnou časovou bránou z daleké minulosti.

Pokud si chcete tento portál prohlédnout, musíte projít masivními dveřmi kruchty, čili předsíně. Na vnější fasádě je nad dveřmi umístěn tympanon, který navrhl opolský umělec Adolf Panitz, který je rovněž autorem hlavních dveří do katedrály. Tympanon zobrazuje Matku Boží s dítětem a papeže Jana Pavla II., který v roce 1983 korunoval svými milostmi proslavený obraz Matky Boží Opolské, který je vystaven ve zdejší katedrále. Nevšimli jste si tympanonu? Tak určitě udělejte pár kroků zpět. Rozhodně to stojí za to!

Jižní kruchta, čili chrámová předsíň vedoucí přes portál do katedrály, má strop s křížovou a kolébkovou klenbou, která je podepřena dvěma oválnými sloupy. Kdo projde kruchtou, ocitne se přímo v opolské katedrále.

Ale ještě před tím, než uděláte těch pár kroků, věnujte pozornost ještě jedné věci: výrazným, dosti nepravidelným rýhám podél portálu. Podle názoru vědců se jedná o výsledek činnosti dávných rytířů, kteří se někdy v rámci pokání, které jim udělovali zdejší duchovní, museli na nějakou dobu vzdát své výzbroje. Na znamení svého pokání údajně tupili své meče o pískovcový portál, přičemž hloubili tyto viditelné rýhy. Znamenalo to, že jsou teď bezbranní a neodvážejí se na nikoho zaútočit, čímž plní Boží vůli.

Všimněte si také umístění portálu. Odborníci napovídají, že není orientován obvyklým způsobem východním směrem, ale směřuje na sever.

Orientovaný kostel je svatyně, jejíž presbytář je vždy orientován východně, čili směrem, odkud v souladu s vírou přijde Ježíš Kristus během svého druhého příchodu na svět. Umístění portálu je tedy jedním z těch znaků, které umožňují připouštět, že kostel, který zde byl postaven původně, za doby panování Boleslava Chrabrého, mohl být orientován úplně jinak, než dnešní katedrála.

Aby to bylo možné potvrdit, bylo by zapotřebí důkladně prozkoumat základy a stěny celé svatyně. A to je dnes velmi nákladná záležitost, na kterou nejsou prostředky. S velkou mírou pravděpodobnosti je však možné tvrdit, že raně gotický portál, před kterým se právě nacházíme, je vstupem do starorománské svatyně, která byla v pozdější době přestavěna a doplněna gotickým prostorem, který zde známe dnes. Prostor, který je plný nezvyklých míst, která dohromady vyprávějí neopakovatelný příběh o historii tohoto kostela i samotného města Opolí.